

*Ланецький Ярослав Віталійович,
студент гр. МД-12 ФСЕУ ХарPI НАДУ*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Сьогодні в Україні формування державної політики підтримки малого підприємництва, визначення шляхів її реалізації має стати невід'ємною частиною загальнодержавної доктрини соціально-економічних трансформацій. Це сприятиме формуванню чисельного середнього класу суспільства, який є основою ринкових перетворень та гарантом незворотності економічних процесів.

Аналіз сучасного стану та проблем розвитку малого підприємництва в Україні свідчить про те, що подальший розвиток ситуації без активного та позитивного втручання держави може привести до згорання даного сектора економіки з відповідним загостренням економічних проблем та посиленням соціальної напруги. Саме тому виникає необхідність окреслення існуючих проблем та перспектив з метою розширення його ролі та місця в економічному процесі, тобто забезпечення протягом найближчих років у структурах зазначеного сектора зайнятості на рівні 25-30 % дієздатного населення та виробництва до 25 % ВВП.

Сьогодні серед основних причин гальмування розвитку малого підприємництва в Україні та її регіонах науковці виділяють наступні:

- переважно декларативний характер державної підтримки підприємства, що супроводжується неоднозначністю та суперечливістю чинної нормативно-правової бази
- організаційно-правові труднощі започаткування бізнесу, особливо на стадії переходу від реєстрації до початку діяльності;
- обмеженість матеріальних фінансових ресурсів (наприклад, недоступність кредитних ресурсів як для започаткування, так і для ведення бізнесу чи його відновлення, недостатні зв'язки міжнародними фінансовими організаціями по залученню інвестицій і грантів);

– недосконалість системи обліку та статистичної звітності малого підприємництва, обмеженість інформаційного та консультативного забезпечення, недосконалість системи навчання та перепідготовки персоналу для підприємницької діяльності тощо [1, с. 4].

На нашу думку, до них слід додати ще такі:

– доволі громіздка система бухгалтерського обліку та фінансової звітності, що спричиняють додаткові витрати для підприємств;

– загроза виникнення кризи неплатежів та проблеми з формуванням нових взаємозв'язків, каналів збуту;

– складність пошуку фінансових ресурсів для інвестиційного розвитку, а значить і сповільнення розвитку інвестиційних процесів, які є рушійною силою економічного зростання;

– обмежені можливості конкурентної боротьби з представниками середнього і великого бізнесу, необхідність захисту від протиправних посягань тощо.

Сьогодні не можна не враховувати той факт, що на тенденції розвитку малого підприємництва в Україні безпосередньо впливає й негативна динаміка основних макроекономічних показників. Зокрема, спад ВВП призвів до зменшення внутрішніх фінансових ресурсів держави, обігових коштів у суб'єктів підприємницької діяльності, зниження купівельної спроможності населення тощо.

До основних макроекономічних чинників, які впливають на розвиток малого підприємництва, слід віднести, передусім, обмеженість внутрішнього попиту та наявність кризи збуту на внутрішньому ринку у зв'язку з браком вільних фінансових коштів підприємств, зниженням реальних доходів населення, незначну інвестиційну активність, відсутність переливу коштів з фінансового в реальний сектор економіки, обмеженість кредитів [3-4].

З метою подолання негативного впливу вказаних проблем, що є перешкодою на шляху досягнення національного завдання прискореного економічного зростання, практичні дії мають бути зосереджені на таких основних напрямках, як:

– удосконалення чинної нормативно-правової бази як основи процесу розвитку малого підприємництва, зокрема в частині формування системи фінансової підтримки;

– розв'язання питань щодо організаційного забезпечення малого підприємництва, насамперед: забезпечення дієвості цільових і регіональних програм розвитку та підтримки малого підприємництва з відповідним ресурсним забезпеченням;

– узгодження дій органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, розробка єдиної системи реєстрації та легалізації суб'єктів підприємництва;

– удосконалення мережі та підвищення дієвості роботи громадських об'єднань, які сприяють розвитку малого підприємництва;

– запровадження практики використання державних кредитних ліній для підтримки малого підприємництва із зазначенням середнього розміру позики, процентної ставки та секторів кредитування при умові створення нових робочих місць;

– створення спеціалізованої банківської установи або установи з кредитування малого підприємництва або впровадження порядку його кредитування комерційними банками під гарантії бюджетних коштів;

– перегляд механізмів цільового використання коштів фонду сприяння зайнятості населення на розвиток малого підприємництва;

– організація інформаційного, консультативного та кадрового забезпечення, насамперед: відновлення щоквартальної статистичної звітності про діяльність суб'єктів малого підприємництва; розробка методики прогнозування його розвитку; створення мережі інформаційно-аналітичних центрів малого підприємництва; проведення необхідної пропагандистської роботи, спрямованої на формування сприятливої громадської думки; організація підготовки та перепідготовки кадрів через систему бізнес-центрів, інкубаторів та технопарків; перегляд навчальних програм дисциплін про основи підприємницької діяльності та організації малого підприємництва [2, с. 90].

Таким чином, не зважаючи на те, що формування державної політики розвитку малого підприємництва, створення цілісної системи його державно-громадської підтримки – досить складний і тривалий процес, вже сьогодні

можливо і необхідно удосконалювати організаційно-правові та економічні засади відповідної державної політики. Адже виконання заходів щодо забезпечення розвитку малого підприємництва допоможе розв'язанню соціально-політичних завдань; формуванню широкого прошарку дрібних власників (середнього класу), який є основою соціально-економічних реформ, гарантом політичної стабільності та демократичного розвитку суспільства, і, відповідно, послаблення тенденції до соціальної диференціації населення.

Список використаної літератури:

1. Варналій З. С. Тенденції становлення малого підприємництва в Україні / З. С. Варналій // Ринкові перетворення. – 2003. – № 7. – С. 58–64.
2. Реверчук С. К. Малий бізнес: методологія, теорія і практика / С. К. Реверчук. – К., 2010. – 192 с.
3. Кузьмін О. Є. Малі форми підприємництва : навч. посіб. / О. Є. Кузьмін, А. Т. Загородній, Л. С. Гром'як. – Львів : Центр Європи, 2009. – 220 с.
4. Лагутін В. Д. Кредитування: теорія і практика : навч. посіб. / В. Д. Лагутін. – К. : Знання, 2011. – 216 с.